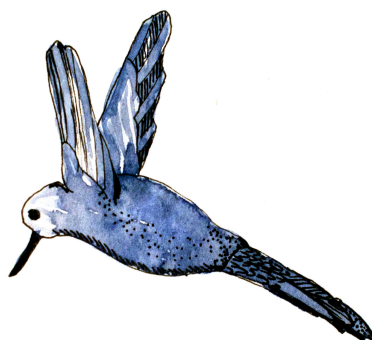

UTVALGT

Forslag til bruk i trosopplæringssammenhenger.

På leir, i smågrupper og andre ungdomsarrangementer.

Hvordan livet blir, vet ingen.

Bare dette er sikkert:

Det finnes ikke et menneske som ikke er utvalgt.

Utvalgt er en bok med 18 fortellinger fra Bibelen. Den er skrevet med tanke på lesere fra 15 år, men er samtidig en bok for alle som har vært unge en gang. Til ettertanke, diskusjon, andakt – eller i helt andre sammenhenger. *Utvalgt* er en bok som kan ha mange forskjellige bruksområder.

Nedenfor er det skissert forslag til hvordan tekstene kan brukes i trosopplæringssammenhenger der ungdommer deltar. Et sentralt spørsmål blir hvorfor personene i tekstene er utvalgt.

Hva det vil si å være utvalgt. Hvis det er sant at det ikke finnes et menneske som ikke er utvalgt – hva betyr det? For oss?

Bruksområdene er delt inn slik:

- Lese *Utvalgt*-teksten opp mot originalteksten i Bibelen. Alle tekstene tåler motstand!
- Finne helhetsbildet: Hovedpersonen er ikke alene. Hva tenkte de som var rundt ham eller henne?
- Knytte teksten opp mot en aktivitet
- Knytte teksten opp mot eget liv – finne sin egen fortelling i Den store fortellingen. Til dette kan en refleksjonsbok eller notatbok være nyttig.
- Refleksjonstekster – der lytting og innlevelse er hovedmål.

Alle tekstene fra *Utvalgt* er lest inn av Helga Samset og tilgjengelige som nedlastbare filer og kan kjøpes på www.bibel.no/utvalgt.

Verbum forlag tar gjerne imot innspill og tilbakemeldinger på hvordan tekstene blir brukt i trosopplærings- og menighetssammenheng. Har du noe på hjertet, send en e-post til post@bibel.no.

ADAM

Primært tenkt som lytte- og refleksjonstekst.

Adam-historien kan brukes som utgangspunkt til samtale om menneskenes livsvilkår, og kan i trosopplæringssammenheng være et supplement til Bibelens to skapelsesberetninger.

Aktiviteter som kan knyttes til teksten:

Paradis. Refleksjons- og aktivitetsoppgave: Hva forbinder du med Paradis? Tegn, skriv, lag Paradis. Bruk gjerne en lang papirrull – klipp, lim, bruk ulike materialer. Går det an å leve der?

Eplet. Diskusjon: Hva symboliserer det? Eplet er brukt som logo (Apple, Fremskrittspartiet), i kunsten og i kulturfortellinger (legge et eple på frøkens pult, historien om Wilhelm Tell, Snøhvit – hvilke andre kommer dere på?) Har disse fortellingene noe til felles med Adam-fortellingen?

På www.bibel.no/utvalgt kan Helga Samsets innlesing av fortellingen om Adam lastes ned gratis.

ABRAHAM

Fortellingen om Abraham som vi finner i *Utvalgt*, er kjent for mange.

En utfordring kan være å lese teksten opp mot fortellingen om Hagar og Ismael i 1 Mos 16.

På hvilken måte var Hagar og Ismael utvalgt? Diskuter tekstene opp mot hverandre.

Diskuter eller skriv ned: Tenk deg inn i Abrahams, Saras og Hagars hode. Hva tenker de om Gud? Hvem er Gud for dem?

Oppgave til refleksjonsbok: Navnet Isak betyr ”latter”, Ismael betyr ”Gud hører” eller ”Gud vil høre”. Hva sier det om personene det handler om? Hva betyr ditt navn? Sier det noe om deg? Hvorfor fikk du det navnet, tror du?

LOTS DATTER

Diskusjon: Hva er helvete? Finnes helvete? Hvorfor kaller Lots datter det hun opplever for et helvete? Hvorfor sier hun at helvete fins?

Idemyldring: Kast fram stikkord om hva helvete kan være. Skriv alle på et stort ark. Lag så et lignende ark der dere gjør det samme, men nå med motsatt fortegn: Hva helvete ikke kan være. Sammenlign med vår verden. Kan noen av stikkordene dere allerede har skrevet brukes når dere skal beskrive vår verden? Hva sier det om våre livsvilkår?

Om dere har jobbet med Adam-teksten: Gå gjerne tilbake til oppgaven om Paradis. Sammenlign med det dere har skrevet på de store arkene.

LEA

Sammenlign *Utvalgt*-teksten med Bibelens fortelling om Jakob, Rakel og Lea i 1 Mos 29.

Hva ligner, hva ligner ikke?

Samtalepunkter:

Gud nevnes ikke i *Utvalgt*-teksten. Hva tror dere Lea tenker om Gud? (1 Mos 29,31-35 sier noe om Leas forhold til Gud.)

Lea er utvalgt. Hvorfor og på hvilken måte?

Oppgave: Dramatiser/skriv ned/film/ta bilder og skildre frokosten dagen etter Leas bryllupsnatt.

Til stede: Lea, Jakob, Rakel, Laban, eventuelt også noen tjenere.

MIRJAM

Moses hadde to søsken, Aron og Mirjam. Uten dem klarte han seg ikke. Han hadde ikke overlevd uten Mirjam, og senere kom også broren Aron ham til hjelp.

Oppgave: Skriv ned Arons og Mirjams tanker om å være bror til han som ble israelsfolkets store leder. Lag intervju med dem, eller gå inn i rollene som Aron og Mirjam og intervju hverandre. Hvordan er søskenforholdet mellom de tre?

Moses tvilte på at han var den riktige, den utvalgte. Les 2 Mos 4,1-17 om Moses' tvil og Guds svar. Moses var ikke lett å overbevise, men Gud ga seg ikke. Hva sier det til oss i dag? Feiger vi ut, eller kaster vi oss utpå? Gud brydde seg ikke om Moses sine unnskyldninger. Han så mennesket bak unnskyldningene.

Til refleksjonsbok: Hvordan kan Gud bruke deg? Hva er dine unnskyldninger?

JONATAN

Lese-/lytteoppgave: Å være utvalgt kan også bety å si fra seg noe, å gi plass for en annen eller å heie en annen fram. Les Jonatan-teksten opp mot teksten om Johannes (døperen). Hva er likt, hva er felles? Hva kan gjøre det lett å gi fra seg noe? Hva kan gjøre det vanskelig?

Til diskusjon/refleksjon: Hva er et godt vennskap? Hvor langt er du villig til å gå for å være en god venn?

DRONNINGEN AV SABA

Les Forkynneren kapittel 1 i Bibelen. Les gjerne både 2011-oversettelsen og 1978/85-oversettelsen (i *Utvalgt* er det brukt utdrag fra 1978/85). Sammenlign de to oversettelsene – hva er forskjellen? Hvilken tekst taler mest til dere?

Tradisjonelt regnes kong Salomo som opphavsmann til denne teksten. Kan hende var det akkurat dette han og dronningen av Saba samtalte om. Samtalen ga dronningen av Saba ro, står det i *Utvalgt*. På hvilken måte gir denne teksten ro? Gir den deg ro? Hvorfor/hvorfor ikke? Kan vi lære noe av dronningen av Saba?

Del gjerne ut brokker av Forkynnerens tekst og be ungdommene fordype seg i det de får utdelt. Lag et verksted der de får uttrykke seg på ulike måter: med foto, tegning, tekst, farger og andre materialer. Lag en utstilling med tittelen *Alt er tomhet*, heng den gjerne på et sted der menigheten kan ha glede av den. Utstillingen bør ledsages av de aktuelle bibelversene.

Skriveoppgave: Fordyp deg i Forkynnerens første kapittel. Hvordan ville vi skrevet dette i dag?

ENKEN I SAREPTA

Denne teksten handler blant annet om å gjøre det riktige, selv om det strider mot all fornuft.

Oppgave: Jobb med de tre karakterene Elia, enken og sønnen. Skriv ned følelser og synspunkt, og lag intervjuer med dem, gjerne filmet.

Forslag til spørsmål:

Hva tenkte du underveis?

Hva var det vanskeligste du opplevde denne dagen?

Beskriv det første ordentlige måltidet du spiste etter at dette hadde hendt.

Hva er yndlingsretten din?

Hvordan har livet ditt vært etter denne dagen?

JONA

Gruppen deles i fire, hver gruppe jobber med et kapittel fra Jonas bok i Bibelen.

Oppgave: Lag portretter av Jona i kapitlet du har fått utdelt.

Stikkord:

Hvordan er Jona her? Hva tenker han, hva føler han? Hva gleder han seg over, hva gruer han seg til?

Hver gruppe tar et bilde av en person som skal forestille den Jona-beskrivelsen de har laget.

Til slutt settes de fire bildene opp mot hverandre. Hvordan er forvandlingen hos Jona?

Oppgave: Takknemlighet.

Diskusjon/refleksjon: Hva har du å takke for? Har du takket noen i dag – i så fall for hva?

Hva gjør ordet ”takk” med den som sier det og med den det er sagt til?

I refleksjonsboken: Skriv ned hva du har å takke for. Takker du Gud? I så fall: For hva?

JOHANNES (på pappas fang)

Oppgave: Din livsfortelling.

I en tid der mye skjer i øyeblikket, via Facebook, meldinger, Internett, legges historiene ut med en gang de er fortalt eller opplevd – men gjerne i kortversjon. Vi lever i øyeblikket på Facebook. Men hvem er du før du bestemmer din egen profil? Hvilke historier hører til deg? Historier du ikke har skapt selv, men som likevel former deg? Ut fra Johannes-fortellingen og som kontrast til øyeblikkslivet skal vi lete etter vår egen fortelling, og vi begynner med de nærmeste: Egen familie.

Hver enkelt får i oppdrag å intervju foreldre, foresatte eller besteforeldre og finne fram til historier som handler om ungdommene selv og deres eget opphav. Disse historiene skal skrives ned. Det overordnede spørsmålet ungdommene skal finne ut av er

- Hvordan ble du deg?
- Hvordan kom du hit, akkurat her du er nå?

MARIA (uventet besøk)

Oppgave: Fortell historien fra Josefs perspektiv. Lag collage, intervju ham, eller skriv ned hans historie.
Hvem er Josef?

PETER (en som ser)

Oppgave: Fokuser på de menneskene som er i utkanten av dette øyeblikket. Hva tenkte de, hvilke konsekvenser fikk Peters valg for dem? Eksempler:

- Hva med de andre disiplene? Hva tenkte de om Peter?
- Hva med Peters familie, kone og barn? Hvilke konsekvenser får Peters valg for dem? Kanskje de ble med?
- Hva med Peters venner og kolleger?

Lag et persongalleri med Peter og Jesus i midten. De andre personene plasseres rundt dem. Skriv hva de forskjellige karakterene sier og tenker.

JOHANNES (døperen)

Oppgave: Forestill deg at du er helt alene på en fjelltopp, i en ørken eller et annet øde sted. Uten dekning. Hva hører du da? Hvilke tanker kommer til deg? Hvem er du uten noen andre enn stillheten rundt deg? Skriv ned tankene dine . Hva sier disse tankene om deg?

Les Salme 63,2 for gruppen. Sitatet passer godt til Johannes. Kjenner ungdommene seg igjen?

Samtaletema: Jesus ble fristet i ørkenen. Hva gjør ensomheten med viljen? Hva gjør at Johannes holder ut?

Ørkenperlen fra Kristuskransen kan også brukes i denne sammenhengen. Materiell finnes på www.bibel.no/kristuskransen. Et google-søk med søkeord ”kristuskransen” og ”ørkenperlen” vil også gi forslag til oppgaver, blant annet hos www.kirken.no/storstavalt.

MARIA (festen)

Her kan gruppen jobbe videre med sin egen livsfortelling. Først kan foreldrerollen tematiseres: Jesu forhold til Maria. Hvordan snakker de til hverandre? Hva sier det om forholdet mellom dem? Les gjerne originalteksten i Johannes 2,1-10.

I sammenheng med dette kan også fortellingen om Jesus som 12-åring i tempelet leses (Lukas 2,41-52). Hvordan er forholdet mellom Jesus og foreldrene hans her?

Refleksjonsboken: Skriv videre på din livsfortelling:

- Hvem er du?
- Hvordan var du da du var 4 år og 12 år? Hva skjedde da som du husker?
- Hvordan møter du foreldrene dine når de blander seg?

PETER (ved bålet)

I første rekke tenkt som meditasjonstekst, gjerne i sammenheng med Maria (mitt lille barn) og Peter (morgen). Lytt gjerne til Helga Samsets opplesninger, de finnes som lydfiler og kan kjøpes på www.bibel.no/utvalgt.

Oppgave knyttet til teksten: Peter sviktet, det vet vi. Men Peter følte også at Jesus hadde sviktet ham fordi han ikke stolte på ham. Les øverste avsnitt på side 79 og diskuter: Hva er Peters følelser overfor Jesus nå? Hva tenker Peter: Tror han at dette kan gå bra? Planlegger han å skvære opp med Jesus? I så fall, hvordan ser han det for seg?

JOHANNES (dødsdans)

Med utgangspunkt i historien lager gruppen i stand til en debatt (gjerne i form av et tv-program). Alle parter får mulighet for å fremme sitt syn. Hva skjer egentlig i denne historien? Hva er de enkelte karakterenes motiver? La gruppen fordype seg i hver sine roller og la dem skrive replikker som kan brukes i debatten. Trosopplærer er ordstyrer: Kjør debatt!

Oppgave: Forsk i forholdene mellom ulike karakterer. Hvilken motivasjon har enkelte for å handle som de gjør?

Oppgave: Skriv bøddelens historie.

Oppgave: Kunsthistorie. Historien om Johannes' halshugging er mye brukt i kunsten. Søk på Internett og les om kunstverk, litteratur, skuespill eller opera som handler om dette. Hvordan skiller dette seg fra Bibelens fortelling?

Oppgave: Salome. Kulturhistorisk og i kunsten blir Herodes' datter ofte fremstilt som fristerinne. Hvorfor er det slik? Hun blir kommandert til å danse for en gammel mann – synes hun det er ok? Skriv blogginnlegget hennes etter den dagen.

MARIA (mitt lille barn)

Meditasjonstekst. Lytt til teksten. Vi er ved det store antiklimakset: Guds død. Denne teksten kan godt stå for seg selv.

Oppgave: Lag melodi til vuggesangen.

PETER (morgen)

Oppgave: Les de tre Peter-tekstene i sammenheng. Hvem er Peter nå? Hvordan har han forandret seg i dette løpet? Når er Peter sterkest, når er han svakest? Lag en kurve med oppturer og nedturer. Hva har han lært underveis? Har Peters forhold til Jesus endret seg underveis?

Lag en Peter-profil (helfigurtegning på gråpapir, for eksempel). Skriv det Peter tenker om seg selv på innsiden av profilen, skriv det andre tenker om ham på utsiden.

Men alle har tanker de ikke vil dele med noen. Fest en konvolutt til gråpapiret, skriv ned Peters egne, hemmelige tanker der, de som ikke tåler dagens lys, eller de tankene der tvilen er for stor.

Diskuter: Hva kjenner dere dere mest igjen i ved Peter?

Oppgave: Les side 94, den siste siden i boka. Hva er ditt svar? Skriv det ned i refleksjonsboken.